

SZÖVEG –
HORVÁTH PÁL filozófus

SOROZAT –
MAGYAR PÉLDAKÉPTÁR

BAROSS GÁBOR, A „VASMINISZTER”

Bár csak rövid élet adatott neki, *Baross Gábor* jelentős alakja a kiegyezés és a millennium közötti boldog békeidőknek, az ország jövőjét, fejlődését nagyban meghatározó évtizedeknek. Ő volt *Széchenyi István* közlekedési és gazdaságfejlesztési terveinek megvalósítója, a korszak ambiciózus – munkatársai által egyenesen munkamániásnak tartott – közlekedési és kereskedelmi minisztere, a modern magyar közlekedési rendszer megteremtője. „*Minden ember annyit ér, amennyit a köz javára tesz*” – vallotta.

- ◆ Bellusi *Baross Gábor János Jusztin* 1848-ban született nemesi família gyermekeként a nyugati Felvidéken, a Trencsénhez közeli faluban, a zömében szlovákok által lakott Pruzsinán. A Baross család őse a közeli Bellus mezővárosban kapott birtokot és nemességet 1575-ben, a következő nemzedékekben már vármegyei hivatalnokokat, tisztviselőket, földbirtokosokat találunk. Gábor apja *Baross Antal* járásbíró volt, édesanyja, *Pongrác Natália* is felvidéki magyar nemesi családból származott. Az ifjú Gábor, aki a magyar, a német és a szlovák nyelvben is járatos volt, gimnáziumi tanulmányait a lévai piarista gimnáziumban kezdte, érettségét az esztergomi bencéseknel tett, majd a pesti egyetemen jogot hallgatott, tanulmányai végeztével pedig tisztviselő lett Trencsén vármegye szolgálatában. Már ekkor érdekelték a köz ügyei, újságot alapított *Vágvölgyi Lap* címmel, amelyben magyar, német és szlovák nyelven is szót emelt az ország elmaradottsága ellen, a közélet tisztasága érdekében, és alapítója volt a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesületnek. 1871-ben, 23 évesen nagyobb európai utazást tett, német és francia földön tanulmányozta a politikai és gazdasági

Vaskapunál nevét őrzi

egy emléktábla
a szurdok
oldalfalának
sziklájában.

viszonyokat. 1875-ben a Szabadelvű Párt vette át biztos parlamenti többség birtokában az ország kormányzását. Baross a párt tagja lett, és a puhó–illavai körzet jelöltjeként parlamenti mandátumot szerzett. Képviselőként fiatal kora ellenére igen aktív munkát végzett, lassan ő lett a Szabadelvű Párt vezérszónoka, majd az országgyűlés jegyzője, Tisza Kálmán miniszterelnök bizalmasa. Ennek ellenére meglepetésnek számított, amikor 1883-ban, 35 évesen kinevezték a Közmunkaügyi és Közlekedési Minisztérium államtitkárává. Ebben az esztendőben nősült, felesége az öt négy évtizeddel túlélő, nemesi családból származó Sipeky Karolina volt. Három gyermekük született: később gazdasági szakemberré és politikussá lett fiai és egy lánya.

A FÁRADHATATLAN MINISZTER

Három év múlva átvette a tárca vezetését, minisztere lett Tisza Kálmán kormányának. A kormány átszervezése után a közlekedés ügyét is felügyelő Kereskedelmi Minisztérium élére került, és ott dolgozott negyvennégy éves korában bekövetkezett haláláig. Közben, 1888-ban, Trefort Ágoston halála után rövid ideig vezette a Vallás- és Közoktatási, a következő esztendőben a Belügyminisztériumot is, a kereskedelmi tárcát pedig Tisza Kálmán 1890-es lemondása után, a Szapáry-kormány idején is megtartotta.

A kortárs beszámolók szerint a hivatali munkában kissé érdes természetű, magától és beosztottjaitól is sokat követelő Baross szinte fanatikusan vetette bele

A fiumei kikötő ma is az ő nevét viseli: **Porto Baroš.**

magát a miniszteri feladatok ellátásába, minden üggyről tudni akart, és ha lehetett, személyesen intézkedett, egyedül döntött. A munkára elegendő lehetőséget kínált a hazai gazdaság, közlekedés és kereskedelem elmaradott állapota, ennek megváltoztatása vette igénybe minden energiáját. Miniszteri működésének egyik fontos része volt a vasúti személy- és áruszállítás rendszerének átalakítása, a magánvasutak állami kézbe vétele. Megnövelte a MÁV szerepét, szorgalmazta a mozdony- és vagongyártást, az államvasutaknál kötelezővé tette a magyar nyelv használatát. A MÁV szerepének megnövelése együtt járt az egységes tarifarendszer 1889-es bevezetésével, amely nemcsak az utasok, de az ipari és kereskedelmi szállítások számára is kedvező változásokat hozott. A hazai iparfejlesztés érdekében minisztersége alatt épült ki teljesen az ipari szakoktatás, az ipariskolák rendszere; a költségvetés terhére mintegy száz gyár alapításához nyújtott támogatást, igyekezett kedvező feltételeket teremteni a gyáripar számára, amire a hazai gumiipar bölcsőjének számító Ruggyantaggyár életre hívása a legjobb példa; de eredményesen járt el szabadalmi ügyekben is, valamint számos regionális gazdasági kamara felállítása kapcsolódik a nevéhez. Minisztériuma felügyelte a postai és távközlési ügyeket, ő kezdeményezte a Magyar Posta és a Távirda egyesítését, támogatta a Bécs és Budapest közötti telefonkapcsolat kiépítését, megteremtette a hazai postatisztképzést, és életre hívta a Postatakarékbankot. Gazdája volt a hajózási és vízügyeknek, sokat tett a frissen megalapított MAHART fejlesztése érdekében, és az ő minisztersége alatt vett lendületet a magyar államterületnek számító fiumei kikötő kiépítése, amely ma is az ő nevét viseli (Porto Baroš).

A megfeszített munka azonban felőrölte egészségét, így az al-dunai vízszabályozási munkáknál tett látogatása alatt hastífuszban, majd tüdőgyulladásban megbetegedett, és 1892 májusában Budapesten meghalt. Állami dísztemetése után a kortársak által második Széchenyiként emlegetett Baross a felvidéki Klobusic faluban – a Monarchia idejében fegyházáról elhíresült Illava mai külterületén – díszsírba temették, maga a település pedig egészen 1918-ig emlékére a Barossfalva nevet viselte.

BAROSS GÁBOR FŐ MŰVE, A VASKAPU SZABÁLYOZÁSA

A Vaskapu egy hatalmas szurdokrendszer: a Duna több szorosból álló, száz kilométernél hosszabb áttörése a Déli-Kárpátok és a Szerb-érchegység között, Orsova és az egykori magyar határ közelében, és komoly vízi akadályt képez. Partján a római időkben valóságos műszaki bravúrral utat építettek a dákok ellen hadat viselő Traianus császár mérnökei. A 19. századig ez a természeti szépségekben gazdag, ám félelmetes vízi útvonal, amelyről Jókai Mór *Az arany emberben* elragadtatással ír, nehezen vagy alig volt hajózható. Szabályozásának tervét elsőként Széchenyi István vetette fel a reformkorban, a kiinduló terveket a jeles vízépítő mérnök, Vásárhelyi Pál készítette, de ekkor csak a hajók lóvontatására szolgáló parti „Széchenyi út” készült el. Komolyabb munkálatok az 1880-as évek elejétől indultak újra a Duna teljes hosszának hajózhatóvá tételét előíró nemzetközi szerződés alapján. A cél ekkor már a teljes Duna-szakasz átjárhatóságának megteremtése, a hajózás megkönnyítése volt a vízmélység növelésével és a hajóút kiszélesítésével, a sziklaakadályok kirobbantásával, az áramlási sebesség mérséklésével, a parti vontatás gépesítésével. Az építkezés feltételeinek biztosítása, a munka megszervezése, az anyagi fedezet előteremtése Baross minisztériumának volt a feladata, neki kellett a költségeket biztosító nemzetközi pénzügyi konzorciumot megszerveznie, az építkezéshez az országgyűlés politikai támogatását megszereznie. Az igen nehéz és bravúros műszaki megoldásokat követelő kivitelezési munkákat Walland Ernő főmérnök irányította, de maga Baross is minden energiájával támogatta a nagy mű elkészülését. A Vaskapu ünnepélyes átadását viszont már nem érte meg, de nevét őrzi egy emléktábla a szurdok oldalfalának sziklájában.

A hatalmas vízszabályozási munka folytatására három emberöltővel később került sor, amikor 1964-től Románia és Jugoszlávia együttműködésével megépült a Vaskapu I. és Vaskapu II. duzzasztógát és vízierőmű. A modern építkezések a vízszint megemelésével akadálymentesen hajózhatóvá tették az érintett folyószakaszt, ám radikálisan átalakították a tájat, amelyen egykor Traianus légiói jártak, amelyről Jókai áradozott, és amelynek a maga idejében Baross Gábor viselte gondját. ♦

MICHELLE KHOLOS BROOKS – KELLY YOUNGER:

KALAMAZOO

FORDÍTOTTA: ZÖLDI BÉRGELY

KOMÉDIA

Hernádi
András Judit
Kern

RENDEZŐ:
SEBESTYÉN ABA

BELVÁROSI SZÍNHÁZ

(VII. KER. KÁROLY KRT. 3/A)

BEMUTATÓ ELŐADÁS:

2023. ÁPRILIS 16.
(VASÁRNAP) 19 ÓRA

Jegyek válthatók a Belvárosi Színház szervezésén (1075 Bp., Dohány u. 1/a, tel.: 266-7130, nyitva: H-P 13-19 óráig), valamint az ismert jegyirodákban, a jegyterjesztőknél. Bankkártyás vásárlás a www.orlaiprodukcio.hu, a www.belvarosiszinhaz.hu és www.jegy.hu oldalakon lehetséges.

  orlaiprodukcio

fidelio

revizor

TREND FM

jegy.hu

NÉPSZAVA

MAGYAR HANGS

Magyar Hang

PESTIMŰSORI

függetlenül egymástól

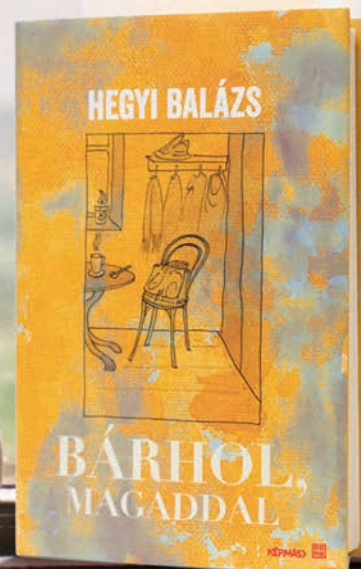
Hegyi Balázs

Bárhoz, magaddal

A kötet esszéket, kisprózát és egy verset tartalmaz.

Keresse

a könyvesboltokban és
a Képmás magazin webshopjában:
kepmas.hu/termekek

SZÖVEG –
JÁMBOR-MINISKA ZSEJKE

A „FELHÍGÍTOTT” VÁLSÁG ÉS A MUNKAÜGYEK

Hogyan hat a krízishelyzet a Magyarországon dolgozó emberek életére?

Ötmillió, vagyis Magyarország lakosságának több mint a felével megegyező embertömeg. Az Unióban ennyien veszítették el az állásukat a 2008-ban kitört gazdasági krízis következtében. Most újra a „gazdasági válság” szót látjuk-halljuk a szalagcímekben és a hírekben, az élet pedig nagyon drága, ezért sokan elkezdtek szorongani, hogy a mostani krízishelyzet is tömeges elbocsátásokat eredményez majd.

Gazdasági sorozatunk újabb részében *Virovác Péterrel*, az ING vezető elemzőjével és *Szőnyi Dáviddal*, a cég közgazdász gyakornokával arra a kérdésre keressük a választ, hogy a jelenlegi válság hogyan hat Magyarországon a dolgozó és munkakereső emberek életére.

◆ Több mint 10 ezer öngyilkosságot okozott a gazdasági válság Európában és Észak-Amerikában 2008 és 2011 között.” Ha emlékszünk még az ezekhez hasonló szalagcímekre úgy tíz évvel ezelőttről, nem csoda, hogy liftezni kezd a gyomrunk, ha meghalljuk a „válság” szót. Ám a válságok oka, mérete, lefolyása nem egyforma, és a szakértőink szerint kimondottan fontos különbséget tenni az akkori és a mostani krízis között.

AZ INTÉZKEDÉSEK ADNAK ÉS ELVESZNEK

„A 2008-as válság egy pénzügyi eredetű sokkhatás miatt történt, ami nem okozott rekordmagas inflációt, nem emelkedtek az energiaárak a többszörösükre, és mai szemmel nézve relatíve csekély kormányzati támogatással kellett átvészelnie a nehéz időket, amit a munkaerőpiac megsemmisített. A mostani válság

gyökerei a pandémia kirobbanásáig nyúlnak vissza: a lezárásokat megsínylették a nemzetközi ellátási láncok, amelynek következtében emelkedtek a szállítási költségek és az alapanyagok árai is, elindult az első drágulási hullám. Erre rátett egy lapáttal az orosz–ukrán háború, amelynek következtében az energiaárak az egekbe szöktek. A jelenlegi válság tehát teljesen más eredetű és lezajlású” – hangsúlyozza Virovác Péter, majd hozzáteszi, hogy a 2008-as krízis olyan szemléletváltást okozott világszinten a közgazdaságtanban, ami most nagyban hozzásegíti az EU tagállamait ahhoz, hogy az emberek megtarthassák az állásukat. Akkoriban ugyanis az uralkodó elv az volt, hogy nem szabad befolyásolni a piacot, mostanra viszont a közgazdászok nagyobb része egyetért azzal, hogy válság idején az államnak be kell avatkoznia a piaci folyamatokba.

Magyarországon talán a legnagyobb segítséget a vállalati hitelek kamatstopjának bevezetése jelenthette. Ha ezt nem lépik meg, vélhetően magasabb lenne a munkanélküliség, amely jelenleg (lapzártánkkor) 190 ezer főre tehető.

„Kétségtelen ugyanakkor, hogy ennek árát részben a magas inflációval fizetjük meg, hiszen nem zuhant össze a háztartások kereslete, vagyis a vállalatok növelhetik a termékek árát, áthárítva ezzel a költségemelkedésük egy részét” – magyarázza a szakértő.

A MUNKAVÁLLALÓ DIKTÁL A PIACON

Virovác Páter arra is kitér, hogy a vállalatok továbbra is jelentős munkaerőhiánnyal néznek szembe, bár ez az adat szektoronként eltérő. A Randstad elemzőcég januárban készített felmérése szerint a legnagyobb arányban (40%) az IT-szektorban terveznek létszámnövelést, míg a legalacsonyabb arányban a jogász szakmában (4%). „Látható tehát, hogy a munkaerőpiac alapvetően feszes állapotban van, vagyis sok az üres álláshely” – összegezz az elemző.

Hogyan lehetséges ez? Hiszen a józan ész azt diktálná, hogy ha egy vállalatnak ilyen nagy mértékben megnő a működési költsége, akkor meg kell válnia az emberei egy részétől, hogy nyereséges maradjon. Eddig papírforma volt, hogy válság idején jelentősen nő a munkanélküliség, csak hogy a jelenlegi helyzetben a munkáltatók tartanak attól, hogy a munkaerőhiány miatt nehezebb lesz pótolni a leépített embereket a válság végeztével, ezért próbálják őket megtartani.

„Ezért is érdekesebb most inkább technikai recesszióról beszélni, mintsem hagyományos értelemben vett válságról. A technikai recesszió lényegében azt jelenti, hogy a gazdaság átmenetileg lelassul és zsugorodik, de ez nem jár jelentős emelkedéssel a munkanélküliség számában, tehát valójában egy »felhígított« válságot élünk át” – hívja fel a figyelmet Virovác Páter.

A MAGYAR GAZDASÁG SZÍVÉT A KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK JELENTIK

Ha behunyjuk a szemünket, és végigpörgetjük a napunkat, látni fogjuk, mennyi mindent köszönhetünk ma a kis- és középvállalkozásoknak: a csirkét a húslevesbe, a kővér körtét az uzsonnához, a virágot a vasárnapi asztalra, a kendőt, amit az aluljáróban vettünk, hogy meg ne fázunk a szélben, a szállásunkat a kempingben, ahol lefoglaltuk a nyaralást, és a lángost, amellyel már szinte látjuk magunkat a Balaton-parton.

A Magyarországon működő vállalkozások 99(!) százaléka kkv, vagyis kis- és középvállalkozásoknál dolgozik az emberek 70–80 százaléka itthon, ezért is kulcsfontosságú ezeknek a munkahelyeknek a megtartása.

„Termelékenységi, hatékonysági és méretgazdaságossági okokból kifolyólag ezek a vállalatok sokkal kevésbé ellenállóak válságok idején a nagyvállalatokkal szemben. Így tehát a tavaly berobbanó energiaválsággal és magas inflációval szemben sokkal nehezebben tudott megküzdeni egy kkv. Talán az egyik legkézenfekvőbb példa az élelmiszer-kereskedelem, ahol az eleve gyengébb pozícióból induló kisboltok sokkal nehezebb az árstopok negatív hatásával megküzdeni. Az árstopos termékeken az egyszerű kisboltos és a diszkontáruházlánc egyaránt veszteséget könyvelnek el, de amíg egy kisbolt a maradék – tegyük fel – 50 terméken próbálja elteríteni a veszteséget, addig a diszkontláncok több száz vagy ezer termék árát is emelhetik. Tehát lényegében sokkal nagyobb a mozgástere egy nagyvállalatnak ebben az esetben egy kkv-val szemben. Mindezek ellenére nem történnek tömeges cégbezárások” – világít rá az ING vezető elemzője, majd azt is elmagyarázza, hogy ez is leginkább a célzott hitelprogramok miatt lehetséges. „Az igazság az, hogy a hazai kkv-szektorra jellemző az alacsony termelékenység, amelynek növelésére alkalmasak ezek a célzott hitelprogramok, de ugyanakkor megnövelik annak az esélyét, hogy átmenetileg életben tartanak olyan vállalatokat is, amelyek hosszabb távon nem képesek hatékonyságot növelni. Így pedig megtörténhet az is, hogy egy olyan gazdaság-szerkezet konzerválódik Magyarországon, amelyben a kkv-szektor egy része továbbra sem tud hatékonyan működni” – mutat rá a közgazdász a lehetséges hátrányokra is.

WELLNESS HELYETT INKÁBB KENYERET VESZÜNK, DE A HAJUNKAT AZÉRT LEVÁGATJUK

„Most nem tudok veled moziba menni, inkább gyere át, és nézzünk meg egy filmet, pattogtassunk mikros popcornot!” Valószínűleg ehhez hasonló mondatok mostanában sokunk száját elhagyják, ezért adja magát a kérdés: a szolgáltatást nyújtóknak nem kell tartaniuk attól, hogy ilyen magas infláció és élelmiszerárak mellett lehúzzhatják a rolót? „A szolgáltató szektor a legkitettebb a jelenlegi magas inflációs környezetben, mivel az emberek előbb mondanak le mondjuk a wellnesről, mintsem az élelmiszerekről. A termékek esetén sokkal jobban működik a helyettesítő hatás, tehát ha mondjuk a pulykamellfilé nagyon megrágul, akkor a fogyasztók elkezdik csirkecombmal

helyettesíteni azt. Viszont a szolgáltatásoknál ez kevésbé működik, mert sok szolgáltatásnak egyáltalán nincs alternatívája. Ha borbélyhoz szeretnénk menni hajvágásra, de a hajvágás ára jelentősen megemelkedik, akkor ezt a szolgáltatást nem tudjuk helyettesíteni egy szakálligazítással, csak két lehetőségünk marad. Egyrészt, elkezdünk olyan borbélyt keresni, ahol olcsóbb a hajvágás, vagy úgy döntünk, hogy jól áll a hosszú haj, és megvárjuk, amíg olcsóbb lesz a hajvágás – de nincs helyettesítés. Ennek a dinamikának köszönhetően a szolgáltató szektor általánosságban véve gyengébb átárazási erővel rendelkezik, de jelentős visszaesésről itt sem beszélhetünk. Persze vannak olyan alágazatok, amelyeknél jelentősen csökkent a kereslet, például a luxuscikkek esetén, de ez nem meglepő 25 százalékos infláció mellett” – zárja gondolatmenetét az elemző.

MUNKA UTÁNI PIZZASZÁLLÍTÁS

„A kialakult válság miatt szükségem van némi plusz jövedelemre, ezért olyan állást kellett találnom, ahol rugalmas a munkaidő, és a magam ura lehetek” – mondja Attila, aki nemrég döntött úgy, hogy a nem inflációkövető munkabérét futárkodásból származó keresettel egészíti ki. Az NRC kutatása szerint nem ő az egyetlen, aki így tett. A megkérdezettek több mint felének fejében már felmerült, hogy másodállás vállalásával védekezzen a háztartási költségek megemelkedésével szemben, 16 százaléka pedig már vállalt is ilyen munkát.

Az álláskereső mozgórugója azonban ma már nemcsak a pénz, hanem a rugalmasság is.

A Deloitte tanácsadó cég friss felméréséből az derül ki, hogy a válaszadók 40 százaléka akár a fizetése egy részéről is lemondana, ha részben távmunkában foglalkoztatnák, a válaszadók közel fele pedig azon is elgondolkodna, hogy felmond, ha több napot kellene bejárnia a munkahelyére. A 2008-as válsággal ellentétben tehát a mostani krízis a versenyszférában sokkal inkább a munkáltatókat szorította sarokba a munkavállalók helyett, és ez az állapot a jövőben valószínűleg tovább tolja a munkaerőpiac szerkezetét a hibrid (részben munkahelyen/részben távmunkában) foglalkoztatás irányába. ♦

Hivatkozott felmérések:

<https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/valsagmunkaeropiacra.pdf>

<https://www2.deloitte.com/hu/hu/pages/human-capital/articles/a-magyar-munkavallalok-tobb-mint-fele-tervezi-hogy-felmond-a-munkahelyen.html>

A Média a Családért-díj

áprilisi jelöltjei

Média a Családért-díj

V. KULCSÁR ILDIKÓ

„Köszönöm neked, leukémia!”

Nők Lapja 2023/6

A Média a Családért-díj
fő támogatója:

Külhoni Média a Családért-díj

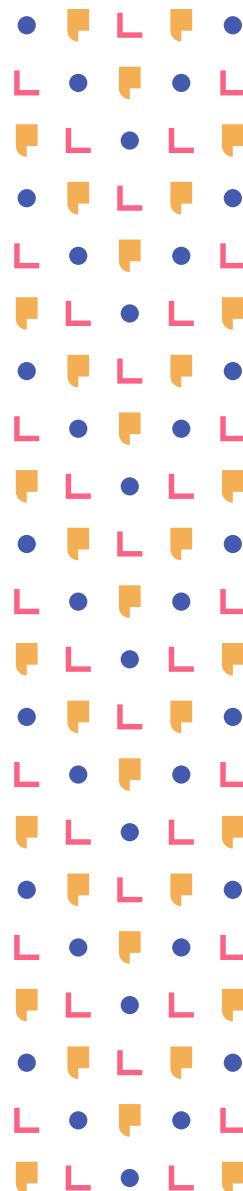
CSATA ORSOLYA és
CSISZÉR ÁRPÁD

A közös érdeklődés a hosszú házasság titka

Erdélyi Magyar Televízió, Mozaik

A jelöltekről szóló ismertetőt és a jelölt munkákat megismerheti a mediaacsaladert.hu-n, ahol az Ön jelölését is várjuk.

Csak igen – MÉG A BUKOTT ANGYALRA IS

Sajgó Szabolcs az egyik legismertebb magyar jezsuita szerzetes, aki csöndes, de nagyon energikus elszántsággal építi a párbeszéd útjait a különböző kulturális és vallási szokások között élők, hívők és hitetlenek, üldözök és üldözöttek, menekülők és menedéket adók között. Sokan verseiről és műfordításairól ismerik őt. Legutóbb a Párbeszéd Háza igazgatója volt nyolc évig – talán ez fejezi ki leginkább sokrétű tevékenységét.

◆ – **Elmondta egy Képmás-esten, hogy hívő katolikus családban cseperedett, s hogy később mégis ateista lett. Mi volt az eltávolodás oka?**

– Sok minden rémiszti a kamaszt a felnőttek világában. 14-15 évesen nagyon nyomasztott, hogy hétfő reggeltől szombat délutánig tart az iskola, később ugyanígy a munka (akkor még így volt), vasárnap csak egy csöppet pihenhetünk, hétfőn pedig kezdődik előről az egész verkli. Nem láttam, hogyan lehetne kilépni ebből a mókuserékből, az öngyilkosság tűnt logikusnak. Elkészerített, hogy bár annyi nagyszerű dolog van bennünk, ezekből vajmi kevés valósul meg, és hogy az ember szép álmokkal is milyen kiállhatatlan lehet. Szenvedtem attól, hogy nem vagyunk képesek élni az eszményeink szerinti életet. Ez az egész számomra kizárta bármiféle Isten létét. Amikor nagyon nehéz volt, órákat gyalogoltam Budapest utcáin, bele az éjszakába, ez kicsit segített.

– **Létezik olyan közeg, amelyben egy fiatal nem így érzi magát? Meg lehet őt óvni ettől az élménytől?**

– Úgy tűnik, hogy a felnőtté váláshoz át kell menni valami hasonlóan mindenkinek. Ha közben tapasztaljuk, hogy nem vagyunk egyedül, hogy egy elfogadó, személyes szeretet vesz körül, az sokat segít. Az 1990-es évek elejétől egy erre vonatkozó gyönyörű csodának lehettem a tanúja és az eszköze. A dunakeszi Szentjánosbogár klubot – amely többgyermekes, fiatal házaspárok nagyszerű helyi kezdeményezése volt akkor már pár éve, nagyon a szívem szerinti gondolkodással és pedagógiával – sikerült sok munkával és formálással segíteni, hogy országos gyermek- és ifjúsági mozgalommá növekedhessen.

A jó Isten végtelen szeretete olyan, mint egy soha ki nem hűlő búbos kemence.

Ehhez az elsődleges eszköz a jezsuita A Szív havilap volt, amelyet 1990-ben telepítettem haza Kanadából, továbbá egyéb rendi megbízásaim: a Szent Ignác Szakkollégium, a dobogókői Manréza, majd a Horánszky utcai visszakapott ingatlan, a volt Mária Kongregáció épülete, és mindehhez igen kiterjedt kapcsolataim, hogy néhányat említsek. Ezek lehetővé tették egy olyan országos közösség születését, amiben a fiatalok egészen önmaguk lehetnek, és nagy segítséget kapnak a felelősségteljes felnőtté váláshoz, kortárs közösségben.

– Mit jelent a közösség a hívő keresztény ember számára?

– Minden személyes kapcsolat én-te viszonyt jelent. A te tükrében talál magára az én. Az ember énjé már az anyaméhben kezd formálódni, amikor az édesanya személyesen fordul magzata felé. Hasonlóan pótolhatatlan szerepe van énünk formálódásában már születésünk előtt az édesapai szónak is, és minden emberi szónak. Ha elindulunk visszafelé, keresve az első személyes szólítást, a sor legelején nem embert találunk. Isten teremtő szava hív elő a semmiből mindent. A föld porából formált embert szólítja alkotója: „Akarom, legyél!” Az isteni Te szüli az első egyedülálló emberi ént. Majd a másodikat. És a Teremtő a kettőt egymáshoz vezeti. Így születik az első emberi én és te, és kezdődik el Isten képmásai közt a máig tartó személyes diskurzus. De ezzel nem szűnik meg Isten személyes, növelő és teremtő direkt szava végtelenül szeretett képmásaihoz és viszont. Minden emberi

én számára minden másik ember személyes szavában ott visszhangzik az egyetlen örök Te, aki nélkül senki nincs.

– Vagyis gyökerében minden közösség szent, hiszen a szent Istentől való?

– Pontosán. És ezért vallja a katolikus hit, hogy az ember emberi természete jó marad a legnagyobb bűnben is. Mert az emberségünk lényege Isten nem változó személyes szerető „Te” szólítása, amit semmilyen bűn nem képes deformálni. Ettől létezőnk, ettől vagyunk emberek. A hit ennek az Istennel való személyes kapcsolatnak a megélése. Isten mindnyájunkban ott lakik, és várja, hogy mindenben forduljunk felé, szóljunk hozzá. Az a természetes, hogy a többi emberrel közösségben növekszünk személyes emberségünkben és Istenben. A közösség – különösen a házasság – tulajdonképpen előszobája, felkészítő tanpályája a szentháromságos Istennel való közösségi életnek. Istennel nem tudunk úgy találkozni, hogy most csak a Fiúval, csak az Atyával vagy csak a Lélekkel találkozunk, mert az egy Isten személyes közösség, és ennek a közösségnek a mintájára vagyunk mi Isten-képmások. Ez a villódzó szentháromságos dinamika járja át az egész világegyetemet, az élő, de az élettelen világot is.

– Hogyan befolyásolja ez a krisztusi emberkép a hívők mindennapi életét?

– Ha érteni akarjuk magunkat és egymást, akkor komolyan kell vennünk azt, hogy a jó Isten a saját Képmásának (Logoszának) egyedi mintájára és a saját isteni életnek megélésére talált ki mindannyiunkat. Arra születünk, hogy az életünket vele együtt éljük nap mint nap, hisz isteni életet csak Istennel együtt lehet élni. Ha nem ezt tesszük, akkor behúzott fékkel járunk, elégedetlenek vagyunk magunkkal és mindenkivel, semmi nem jó igazán, szüntelen boldogtalankodunk, mert nem azok vagyunk, aki lehetnénk. Sokkal többről van tehát szó, mint a reggeli és esti imádság. Ezek fontos feladata, hogy valami többre vezessenek. A Biblia tanítja: *imádkozzatok szüntelemül*. Ez nyilván nem azt jelenti, hogy mindig valamilyen imát mormoljunk, hanem hogy szüntelenül tudjuk zsigeri szinten Isten személyes jelenlétét. Hasonlóan azokhoz, akik nagyon szeretik egymást: lélekben mindig vele van a másik, akkor is, ha fizikailag távol vannak egymástól.

– Hogyan és hol található meg az ember a hétköznapi pörgésben az Istenre hagyatkozás lehetőségét?

– Nemrég halt meg XVI. Benedek pápa, akit nagyon tiszteltem, először a könyvei miatt, már teológiai tanár korában.

A bűn oka nem Isten, hanem a szabad akaratával visszaélő látható és nem látható teremtmény.

Fordítottam is írásait a hetvenes években az Új Ember számára. Személyi titkára beszélt arról, hogy a Szentatyának mennyire fontos volt az Istennel való minőségi idő, naponta legalább egy-két óra, akármilyen sok dolga volt. Ha az ember fázik, üljön a meleg kályha mellé. A jó Isten végtelen szeretete olyan, mint egy soha ki nem hűlő búbos kemence. Kucorogjak oda hozzá sokat, és legyen a legfontosabb: „Uram, te itt vagy, és én is itt vagyok általad, veled, neked.” Nagyon szeretem Jézus tanítványainak kétezere éves szemlélődő imáját, amit neveznek keresztény meditációnak is. Kár, hogy sok buzgó katolikus félreérti ezt, az ördög előszobájának tartja, Krisztus nevében óvni igyekszik Krisztustól az evangélium útján járókat. A nagy Hazugnak ügyes manővere, hogy egymás ellen fordítja Jézus tanítványait, a gyanakvás és bizalmatlanság magvait szórva közéjük.

A szemlélődő imában minőségi időt szánok a legjobb barátomra. Nem a saját kérésem, fohászaim vannak a figyelmem középpontjában, vagyis az énem, hanem a barátom személye.

– Ősi felismerés, hogy amit szemlélünk, akivel barátkozunk, ahhoz válunk hasonlónak...

– Ha bölcs emberekkel vagyunk együtt, az jó hatással van a bennünk lévő bölcsességre. Istennél nincs bölcsőbb valaki. Ha tudatosítjuk magunkban Isten jelenlétét, és abban időzni lesz számunkra a legfontosabb, akkor felmelegszik a szívünk, gyógyulnak sebeink, a rossz emlékek terhe elpárolog, olyan dolgok jutnak az eszünkbe, amikről nem is álmodtunk, a szeretetlenség, érzelmi és értelmi sötétségünk olyan lesz, mint a reggeli pára, ha kisüt a nap... Van-e Isten létének és irántunk való végtelen irgalmának ennél nagyobb bizonyítéka? Ő bízik bennem, elfogad, jelenléte kihúzza a gödörből, vele képes vagyok mindig újrakezdeni.

– **Húsvétkor ünnepeljük, hogy a bűn fáján győztes sátánt legyőzte Jézus, és a gyalázat fáját az élet fájává változtatta. Milyen erőforrás ez számunkra?**

– Jézus tanítványai úgy látják és azt tapasztalják, hogy a kereszthalállal lezárult a világtörténelem addigi szakasza, és egy teljesen új korszak kezdődött. Lezárult az értelmetlen szenvedés és a halál uralmának kora, a gyógyíthatatlanság és pusztulásra ítéltség kora, és elkezdődött az elpusztíthatatlan élet, a legyőzhetetlen szeretet, a végleges gyógyulás uralmának végső korszaka. Az univerzális gyógyszer neve a föltámadt és köztünk, velünk, bennünk élő Názáreti. Nem egy behunyt szemmel vízionált spirituális gyógyszer, hanem a véres emberi történelem része, a legmélyebb bugyrokba alámerült, onnan éltre támadt és a világ valamennyi pusztító erejének ellenálló konkrét személy. Többé nincs nélküle tragédia, emberi szörnyűség a változó és múló világban – sem ukrán–orosz háború, sem Auschwitz, sem Gulág. A föltámadt Názáretiben elkezdődött új világban már mindenkinek helye van. Jézus, akinek szenvedéstörténetét és föltámadását évről évre végigéljük, közösségben van minden megölt katonával, árva gyerekekkel, meggyalázott nővel. A bűn oka nem Isten, hanem a szabad akaratával visszaélő látható és nem látható teremtmény. Isten nem kívülről, valami magasságból szemléli szeretett világát, gyermekeinek szenvedését és pusztulását, hanem velük teljes belső sorsközösségben éli át. A világtörténelemnek ebben az új szakaszában az ember feladata, hogy a „csodagyógyszerrel” élje az életét.

– **Mit jelent ez pontosabban?**

– Jézusba nem fészkelte be magát semmi az őt érő sötétségből. Ez a mi célunk is: Jézus segítségével megmaradni az irgalomban és a szeretetben. „Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek”, imádkozta Jézus haldokolva a kereszten. A Sátán, a Vádló számára ez a legnagyobb szenvedés és kudarc: nincs fogása az isteni szereteten, irgalmon és megbocsátáson. Isten csak szeretet, vagyis még a Sátánt is szereti. Ha bárki láthatatlan vagy látható teremtmény meg akarja magát kötni a gonoszságban, Isten nem semmisíti meg, mert teremtő szava időtlen, nem hol igen, hol nem. Isten titka, miért és hogyan képes egy véges teremtmény örökké ellenállni az időtlen szeretetnek. Amit pokolnak nevezünk, az is a végtelen szeretet jele. Szent II. János Pált is kérdezték, van-e valaki a pokolban. „Ha az Egyházat arról kérdezik, ki van a mennyországban, akkor bőbeszédű – válaszolta. – De ha azt kérdezik tőle, ki van a pokolban, akkor hallgat. Az az Isten titka.” ♦

1%

**KÖSZÖNJÜK,
HA SEGÍT BENNÜNKET!**

ADÓSZÁMUNK: 18183674-1-42
ORSZÁGOS KATOLIKUS RÁDIÓ ALAPÍTVÁNY

SZÖVEG –
PÁCZAI TAMÁS

SOROZAT –
VILÁG-KÉP

◆ „Hűek vagyunk hagyományainkhoz, táncainkhoz, amelyek elsajátítása és bemutatása nem csupán magas szintű technikai tudást, de különleges kifejezőerőt is igényel. A mozdulatnak ugyanis láttatnia kell azt a régről jövő erőt, amely minden táncművészeti ág alapja” – Fitos Dezső és Kocsis Enikő ars poeticája Magyarország legfiatalabb hivatásos táncegyüttese, a 2022-ben alakult Fitos Dezső Társulat előadásainak alapját jelenti.

A társulat A falu című előadásához munkatársunk, Éder Vera készített fotósorozatot, amely egyben tisztelgés a legendás fotográfus, Korniss Péter erdélyi munkássága előtt.

A sorozat **Falu a hegyen** című fényképét a 41. Magyar Sajtófotó Pályázaton a rangos zsűri 3. helyezéssel díjazta a művészet (egyedi) kategóriában.

Vera fényképét és a pályázat díjazott alkotásait a Robert Capa Központ (1065 Budapest, Nagymező u. 8.) kiállításán nézhetjük meg április 26. és május 25. között. ◆

